

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Laži in obrekovanja „Štajerca“.

Iz Haloz, dne 28. avgusta 1901.

Najnesramnejši in najpodlejši lažnjivci in obrekovalci valijo v tem tužnem listu svoja jajca. Dostikrat smo jih že vkrcali in razodeli čitateljem „Domovine“ brezstidnost klavernih urednikov tega famoznega „Štajerca“. Le pomislite sledeče: V št. 16. z dne 11. avgusta 1901 ima „Štajerc“ dopis iz Haloz, v katerem hvali ptujske meščane kot največje dobrotnike Haložanov ter pravi med drugim: „Kaj hočete tedaj? Kaj nas hujskate proti mestjanom? Mi Haložani bi mogli od glada poginiti, ko bi nam ne dali zaslužka mestjani. Na Nemško ne moremo iti beračit, ker nemški ne znamo in bi tam po takem ne dobili nič.“ Na ta nesramni dopis dobil je „Štajerc“ potreben odgovor v „Domovini“ od „Kritikusa“. V tem dopisu se je povdarjalo, da so ptujske nemčurske pijavke izsesale kri in mozeg lahkomišelnih Haložanov ter jih z oderuskimi obrestmi in „z dobrotami“, katere jim je moral ubogi Haložan plačevati, spravljali na beraško palico. Na tak način so dobili ptujski „purgarji“ najlepše gorice v svoje grabežljive kremplje. Sedaj pa čujmo, kaj „Štajerc“ na to očitanje „Kritikusa“ v „Domovini“ odgovarja v številki 17 z dne 25. avgusta 1901 beremo zopet iz Haloz: „Kar se tiče vinogradov, je danes skoro vsak vesel, kdor jih nima. 15 let nazaj se ni zgodil slučaj, da bi kdo iz mesta oderuštvo gojil (!) in skoz to kakega kmeta uničil.“ — Hvala lepa, gospod Ornig, da list „Štajerc“, ki ima z vami tako tesne zveze in ki srca in obisti ptujskih meščanov tako dobro pozna, odkrito prizna, kdo je pred 15 leti oderuštvo gojil. To ni bil nikdo drugi, kakor ptujski „purgarji“, ki hočejo sedaj biti najboljši prijatelji Haložanov, ker plačujejo dnino po 20—30 kr. na dan ubogemu haloškemu trpinu. Mi konstatiramo, da bēda po Halozah vlada že najmanj 15 let. Dopis v „Štajercu“ z dne 25. avgusta 1901 je dokumentaričen dokaz za našo trditev, da Haložanov ni nikdo iz svojih domačij in posestev iztiraval, nego ptujski nemčurski oderuhi in požeruhi. Če bode g. Ornig spet kedaj čutil potrebo, govoriti v unicum kmetakega ljudstva, če bode spet se kedaj usmelil, izdajati sebe in svoje ptujske nemčurske somišljenike kot dobrotnike Haložanu, bodemo ga moralično ponižali z 17. številko „Štajerca“ z dne 25. avgusta 1901. To farizejstvo in svetohlinstvo ptujskih nemškutarjev je sedaj na nepobitni način ožigosano in osramočeno. Mi smo hvaležni dopisniku „Štajerca“, da je enkrat menda proti svoji volji resnico pisal in s tem prejšnje laži in obrekovanja „Štajerčeva“ na steno pribil in slovesno potrdil. Da se pa lahkoverni Haložani ne vsedejo tem lažem na limanice, prosimo naše duhovništvo in učiteljstvo, da stori svojo dolžnost v smislu pouka in prosvete. „Štajerca“ moramo s „Štajercem“ izganjati, kakor Belcebuba z Belcebubom. To bodi naše geslo!

Haložan.

Krpanje nemške vzajemnosti.

Črni oblaki se zbirajo nad nemško „Gemeinbürgschaft“ Gromovnika Schönererja se je lotila steklina, da hoče razdreti avstrijskemu nemštvu takozvani binkoštni program, katerega so si sestavili s toliko težavo v onem srečnem trenutku, ko so bile vse nemške stranke zmage pijane ter vsled tega v sladko ginjenem objemu.

Dne 10. avgusta t. l. so se sešli poslanci nemške ljudske stranke k važnemu posvetovanju v Brucku na Gornjem Štajarskem. Namen shodu naj bi bila poravnava nasprotij, ki so se pokazale med nemško ljudsko stranko, katere vodja je prvi podpredsednik državnega zbora dr. Prade, ter med stranko Vsenemcev, kateri načeljuje vitez Schönerer.

Vitez Schönerer je približno med avstrijskimi Nemci isto, kar hoče biti med Slovenci dr. Šušteršič. Oba zahtevata brezpogojno zapovedovanje vseh strank in slojev; kdor pa si upa imeti drugačne nazore, napove se mu boj do uničenja, ne glede na to, ali trpi pod takim nasilstvom ves narod.

Schönerer je obrnil svojo stranko Vsenemcev od ostalih nemških strank in njihovega skupnega programa, ker hoče pri prihodnjih deželnozborskih volitvah na Češkem pridobiti za svojo stranko čimveč mandatorov. Ker pa je imela dosedaj največ mandatorov nemška ljudska stranka, začel je isto Schönerer pri ljudstvu črniti ter pobijati njen program.

Glavna točka v programu nemške ljudske stranke je delitev Češke v češki in nemški del. Temu namenu so se sedaj naenkrat zoperstavili Vse nemci, češ, da nemštvo ne sme poprej mirovati, dokler se ne ponemči vsa Češka. O neizvedljivosti te visokoleteče ideje je sam Schönerer prepričan; pa ker potrebuje za prihodnje volitve izvenredne privlačnosti, pita nenasitne radikalne nemške sloje s to najnovejšo frazo.

V strahu, da bi svet zvedel za gnjilobo v nemški „Gemeinbürgschaft“, trpeli so nemški voditelji dolgo časa ruvanje Vsenemcev. Končno pa jim je bila njihova odkrita gonja preveč nevarna. Postavili so se ji v Brucku na Muri po robu ter najostreje obsodili Schönererja in njegove Vsenemce. Zakaj so si v ta namen zbrali štajarska tla, da rešijo preporna vprašanja na Češkem? Ker nima Schönerer-Wolfova stranka nikjer razun na Češkem toliko privržencev, kakor na Štajarskem, a tu zopet med spodnje štajarskimi odpadniki, kateri brez politične zrelosti lajajo za onim, ki je — najglasnejši.

Vsi ti naši plitvi kričači dobili so v Brucku trpko obsodbo.

Se predno se je začelo posvetovanje, brzojavil je dr. Prade, da odloži podpredsedništvo v državnem zboru pod pretvezo, da hoče posvetiti vso skrb organizaciji svoje stranke ter njenemu programu za delitev Češke.

To je bilo zbranim poslancem najboljše znamenje, da je došel vihar med Nemci do vrhunca. Z vso ogorčenostjo so izrekli zbrani nemški poslanci, da so napadi Vsenemcev na nemško ljudsko stranko škodoželjni in lažnjivi, s katerimi se nemške moči v težavnem boju razcep-

ljajo, ko bi jih bilo vendar tako potreba zastaviti zoper skupnega sovraga.

Zbrani poslanci so razpravljali tudi o vprašanju, naj bi se imenoval za Nemce poseben minister rojak, a takšna ministra Čehov in Poljakov nimata v uradniškem ministrstvu ničesar iskati. Nove nemške carinske tarife proglasijo za nesprejemljive.

Za Vsenemce so bile v Bruku hude levite. Ker pa tudi neizprosni Vsenemci, ozir. Schönerer-Wolf itd. ne bodo molčali, doživimo v najkrajšem času prav zanimive praske med Nemci.

Celjske in štajarske novice.

(Celjska narodna društva) prirede v nedeljo, dne 8. septembra t. l. izlet in veliko ljudsko veselico v Šmarji pri Jelšah. Spored: Odhod iz Celja ob 9. uri 42 minut dopoldne z mešanim vlakom na Grobelno, od tam odhod v Šmarje, kjer bode po trgu slavnosten sprevid. 2. Skupen obed v gostilni g. Jagodiča. 3. Začetek javne telovadbe ob 4. uri popoldne. 4. Petje, godba in prosta zabava. Odhod iz Šmarja ob 8. uri zvečer. Na mnogobrojno udeležbo vabijo vse p. n. člane in prijatelje narodnih društev „Nar. čitalnica v Celju“, „Celjsko pevsko društvo“ in „Celjski Sokol“.

(Hud poper za celjske odpadnike.) Tako željno pričakovani Franko Stein je prišel dne 25. m. m. v Celje med „deutschvölkische“ pomočnike. Govoril je marsikatero nezmisel. Le edno pametno je povedal, da bo še dolgo odmevalo v srcih neznčajnih odpadnikov. S pretečim glasom je namreč izjavil: Kdor je mednarodni, zataji svojo narodnost, a hudodelstvo zoper naravo stori vsakdo, ki nastopi proti svoji narodnosti. Ker je ogromna večina v omenjenem društvu neznčajnih ali pa zapeljanih sinov slovenskih staršev, je umevno, zakaj so po vrsti pobledeli. Slaba vest je neumorljiv črv.

(Nemški „Parteitag“ za Spodnji Štajar.) V prvih dneh septembra bi se imel vršiti v Celju shod, ki ima rešiti spodnještajarsko nemštvo. Za ta „Parteitag“ pa so se slučajno Velenemci (Ornig et consortes) iz Ptuja zavzeli prvi; to pa celjski nemškutarji ni všeč, ker hoče ta nositi zvonec, kar se tiče politike spodnještajarskih „čistih Germanov“. Zato se ta „Parteitag“ baje ne bode vršil, ker bi bil „brez pomena“. Tega mnenja smo tudi mi!

(Laž „celjske žabe“.) Ob priliki sokolskega izleta v Ljubečno „vahtarca“ ni vedela ničesar, da bi mogla zabavljati, zato si je hitro izmislila laž, da se je v Gaberjih vršil pretep. Sicer skoro ni vredno omenjati te laži, ker „celjski žabi“ sploh nikdo nič ne verjame, vendar ako bi se našla kaka nedolžna duša, ki bi to verjela, bodi povedano, da v slovenskih Gaberjih, ne le da ni nikdo napadal „Sokolov“, temveč, da so klici „Živio“ pričali, kake simpatije vživa naše društvo v celjski okolici.

(Duhovniške premembe.) Premesčeni so gg. kaplani: Fran Trop iz Slivnice pri Mariboru kot drugi stolni vikar v Maribor, Jakob Kosar iz Šmartnega pri Šaleku v Slivnico in Rudolf Krener iz Starega trga v Šmartno pri Šaleku. Na novo je nameščen Anton Stergar v Starem trgu.

(V Št. Pavlu pri Preboldu) se je vršila v nedeljo, dne 1. t. m. lepo vspela veselica ondotnega bralnega društva. Slavnostni prostor je bil ograjen z zelenjem in okrašen z mlaji ter narodnimi trobojnicami, ki so ponosno pričale gostom o zavednosti vrlih Št. Pavelčanov. Zunaj pred vasjo je bil postavljen slavalok z napisom, ki je pozdravljal došle goste. Veselice se je udeležil tudi „Celjski Sokol“ in „Celjsko pevsko društvo“ z zastavama. Burni „živio-klici“, ki so doneli od vseh strani gostom v pozdrav, krasni šopki, s katerimi so obsipale krasotice iz Št. Pavla prišlece, vse to je bilo vzrok, da si je Št. Pavel takoj osvojil srca vseh gostov, katere je vzprejela in jih pozdravila posebna deputacija bralnega društva. Na iskrene in pristranske besede pred sednika je odgovoril starosta celjskega „Sokola“, dr. Ivan Dečko, ki je povdarjal, da je Št. Pavel biser med kraji Savinske doline. Na slavnostnem prostoru se je potem razvila animirana in živahna zabava. Nastopil je „Sokol“ v prostih vajah, katerih se je udeležilo 24 telovadcev, in v vajah na orodju, katere sta izvajali dve vrsti. Celjsko pevsko društvo je zapelo več lepih naših pesmi, ter jih moralo na splošno burno pohvalo ponavljati, med odmori pa je igrala celjska narodna godba. Ob straneh slavnostnega prostora pa so krčmarji razvili živahno delovanje; ko si si ogledal vse zanimivosti, med drugimi tudi strašno ljute zverine v menažeriji, si rad poiskal prostorček v krčmi pri „žejni žovni“, „klobasi brez konca“, „hudi mački“ ali drugje, kakor so se pač originalno dovtopno imenovali, da si utolažiš žejo. Še le pozno zvečer se je začelo občinstvo, katerega se je zbralo ogromna množica, razhajati, mnogi pa so se zbrali v prostorih bralnega društva, kjer je poskočna muzika nalik čarobni piščali privzdigovala mladini pete in jih vrtila v živahnem plesu. Težko smo se ločili iz prijaznega Št. Pavla, od njegovih ljubeznivih, zavednih prebivalcev, a ponesli smo s seboj lepe spomine na veselo urice, katere smo preživeli z njimi skupaj.

(Gornjegrajsko učiteljsko društvo) boče zborovalo v četrtek, dne 5. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v šoli na Rečici po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Čitanje spominske knjige. 4. Metodična obravnava. 5. Volitev delegatov za „Lehrerbund“. 6. Volitev novega odbora. 7. Slučajnosti. K obilni udeležbi uljudno vabi J. Terčak.

(Savinske planine) je prošli teden, ko je po dolinah porosil blagodejni dež suho zemljo, pobelil sneg. Še par dni potem so se blesteli v nebo kipeči vrhovi v snežni belini.

(V Konjicah) so dne 28. avgusta t. l. izvolile kmečke občine v okrajno zastopništvo sledečih ednajst gospodov: Arzenšek, Dobnik-Bučar, Zidanšek, Bornšek-Fajgl, Ogorevc, dr. Rudolf, Jamšek, Napotnik-Lipak, Potnik-Levičnik, Gosak, Pečnik. Večino v okrajnem zastopu bodo, kakor doslej, imeli zopet nasprotniki. Le kmečke občine so naše.

(Cerkven ropar.) V cerkvi sv. Križa pri Rogaški Slatini je neki 18letni H. Zorko, doma iz Velike Nedelje, vlomil pušico pri sv. Antonu ter ukradel 10 kron. Ko se je hotel polastiti tudi denarja v pušici pri vratih, ga je zasačil g. kaplan Postružnik. Izročili so ga žandarmeriji.

(Ustrelil se je) v Rogatcu finančni preglednik Mih. Kovačič, doma iz Podgorja v brežiškem okraju. Bal se je, da bo iz službe odpuščen.

(Vožna pošta med Zavrčem in Ptujem) se je uvedla s 1. septembrom t. l. namesto dosežanje pešpošte ter bo vozila po temle redu: Odhod iz Zavrča ob 7. uri 45 minut zjutraj, prihod v Ptuj ob 10. uri dopoldne; odhod iz Ptuja ob 11. uri 15 minut dopoldne, prihod v Zavrč ob 1. uri 15 minut popoldne.

(Iz Črnogore pri Ptuj.) Veselica v proslavo cesarjevega rojstnega dne vršila se je dne 18. avgusta t. l. radi slabega vremena v salonu gospe Jagodič. Spored izvršil se je izborni. Vsi zbori, kakor središki tamburaši pod vodstvom g. Fr. Serajnika, tako tudi črnogorski moški in mešani zbor pokazali so, da lahko nastopijo na vsakem odru in se jim ni bati še tako ostre kritike. — Toda obisk je bil jako nepovoljen, nekoliko radi slabega vremena, nekoliko pa tudi radi brezbrčnosti za narodno stvar. V odsotnosti

so se posebno odlikovali nekateri domačini, pa tudi najbližnji sosedje iz Majšperga. Pri slavnosti si zastonj iskal za narodno stvar toli vnetega g. župnika, pa tudi g. kaplana ni bilo videti. V lepem številu pa so nas posetili Ptujčani, pa tudi vrlo učitelstvo iz Hajdine in od Sv. Lovrenca nas je počastilo.

(V Rogaški Slatini) biva še vedno bolni tržaški škof Šterk; ker se mu moči le počasi vračajo, ostane tam še do 10. septembra t. l.

(Sejem v Središču), dne 24. avgusta t. l. bil je dobro obiskan, zlasti žrebet in starših konjev se je veliko prignalo; trgovina pa je bila zaradi suše slaba. Prav lepa težka žrebata tudi iz Medjimurja so stala na sejmu. Gotovo se bode tudi dne 15. novembra t. l. na sejem v Središče še več živine prignalo in zadovoljilo kupce, ker je v tukajšnji okolici sama lepa živina.

(Umrli je) v Gradcu dne 29. m. m. sodni pristav g. Karol Radey, sin mariborskega notarja g. Fr. Radeyja.

(Nadomestna državnozborna volitev za okraj Judenburg) se je izvršila dne 28. m. m. Izvoljen je na mesto odstopivšega dr. Reicherja lekarnar v Murau Gustav Gasteiger.

Druge slovenske novice.

(Volilno gibanje na Kranjskem.) Kandidatje narodno napredne stranke za deželnozbornske volitve v kmečkih občinah so: 1. Za okraj Kamnik Brdo: Feliks Stare. 2. Za okraj Radovljica-Kranjskagora: Ivan Čop. 3. Za okraj Postojna-Logatec Senožde: Lož-Bistrica-Cirknica: Francišek Arko in Matija Ambrožič. 4. Za okraj Vipava Idrija: Ivan Božič. 5. Za okraj Novomesto-Kostanjevica Krško: Ivan Globočnik. 6. Za okraj Trebnje-Višnjagora-Zužemperk-Mokronog Litija Radeče: Janez Bukovec in Franc Zupančič. 7. Za okraj Kočevje Ribnica Velike Lašče: Franc Višnikar. 8. Za okraj Črnomelj-Metlika: Franc Šetina. V volilnih okrajih ljubljanska okolica, Kranjska Loka in nekaterih dolenskih kmečkih občinah narodna stranka ni postavila lastnih kandidatov. — Ker je dosežanji deželnozbornski poslanec za mestno skupino Kranj in Škofja Loka g. J. Šubic odklonil zopetno kandidaturo, je postavljen kandidat g. Ciril Pirč, trgovec in posestnik v Kranju.

(Poročil se je) dne 2. t. m. g. Janko Poganič, deželni računski oficijal in hišni posestnik v Ljubljani z gospodično Vido Verbič iz Bistre pri Borovnici, hčerko znanega rodoljuba g. Josipa Verbiča. Na mnogaja leta!

(Srečelov) s 5000 srečkami po 20 vin. je dovolilo finančno ministrstvo ljubljanski ženski skupini nemškega „šulferajna“.

(Velik ogenj.) V Spodnji Zadobrovi pri Ljubljani je dne 30. avgusta t. l. uničil ogenj trem gospodarjem vsa poslopja. Zgorelo je vse; golo zidovje je ostalo. Sumi se, da so zažgali otroci.

(Utopljenka v Savi.) V Tomačevem poleg Ljubljane so izrekli iz Save truplo neznane, okrog 25 let stare utopljenke.

(Uboj) V Šmartnem pri Kranju na Gorenjskem so dne 24. avgusta t. l. ubili fantje nekega hlapca. Orožniki so zaprli štiri pretepače.

(Ogenj.) Dne 23. avgusta t. l. je pogorelo v Stari vasi blizu Žirov na Gorenjskem posestnici F. Demšar hiša, vse gospodarsko poslopje, vsa krma in veliko žita. Škode je okoli 3600 kron.

(Strelna je udarila) dne 29. avg. t. l. v gošpodarsko poslopje posestniku K. Požeku v Gor. Lokavici pri Metliki. Pogorela so mu vsa gospodarska poslopja in hiša.

(Poučno potovanje) napravijo gojenci vinarske in sadjarske šole v Kremsu na Nižje Avstrijskem pod vodstvom svojih učiteljev v vinorodne kraje na Kranjskem, kjer ostanejo štiri dni. — Potemtakem Kranjska vseeno ni tako nekulturna dežela, kakor bi jo radi očrnil nemški hujskači!

(Umrli je) v Bujah pri Postojni gosp. Josip Dekleva, c. kr. nadporočnik pri pešpolku št. 47 v starosti 37 let. Priznaval se je vedno s ponosom kot Slovenca. Lahka mu zemljica!

(Velikanski plav) je dne 27. avgusta t. l. povzročil v Idriji več tisočev škoda. Voda je poplavlila vse mesto, v mnoga stanovanja je

prišla voda, pri hišah je razrila temeljne zidove in izpodkopala ceste. Reka Idrija je odnesla več tisoč kubičnih metrov drv, na koncu pokopališča je odnesla nasip, načela vrste pokopanih in odnesla več mrljskih krst in kostnjakov.

(Nesreča.) Nek 22letni fant je streljal te dni na Erzelju pri Vipavi s topičem za streljanje proti toči; pri tem pa se je topič razletel in ranil mladeniča na več mestih. Ponesrečenec je težko ranjen, in je malo upanja, da bi okreval.

(Stavka v Nabrežini) in pri Sv. Križu je zdaj končana tako, da se je večina delodajalcev pogodila z delavci in da so v dotičnih kamenolomih in klesarskih delavnicah zopet pričeli z delom.

(Nemško kolesarsko slavnost) so imeli v Velikovu na Koroškem; prireditelji so pričakovali, da se je bo udeležilo vsaj 600 kolesarjev; a prišlo jih je komaj 100.

(Vinska letina po Primorskem) kaže letos jako dobro; zlasti v Istri goje velike nade. V nekaterih krajih bodo imeli dvakrat toliko pridelka kakor lansko leto.

(Povodenj.) V noči od 28. na 29. dan avgusta je bila v Trstu silna povodenj. Dež je lil tako silno, da so bile naenkrat vse ulice pod vodo. Na mnogih krajih je voda udrla v gostilne in kavarne in še celo v zaprte zaloge in povzročila ogromno škodo.

(Novo parobrodno podjetje) v Reki hoče ustanoviti hrvatski milijonar Mihanović, ki se namerava povrniti iz Amerike v domovino. Mihanović ima sedaj v Ameriki 154 parobrodov, od katerih si bode 25 ohranil za svoje novo podjetje, ostale pa bode v Ameriki prodal. Njegovo premoženje znaša okrog 450 milijonov kron; Mihanović si je ves ta ogromni kapital znal pridobiti z lastnim delom in z lastno pridnostjo.

Dopisi.

Spodna Polskava. Minuli petek (23. m. m.) upelil je požar gospodarsko poslopje Jak. Sorša-ka vulgo Svetarja. Kakor največkrat so najbrž tudi v tem slučaju nesrečo zakrivilo otroci. Ker se je domače gasilno društvo pri tej priliki pokazalo v nekakem čudnem svitu in so se na licu mesta slišale ostre besede, zdi se nam potrebno, da o tej stvari izrazimo javno svoje misli.

Glavni lastnosti vsakega gasilnega društva ste pač točnost in red. In ravno teh dveh pri našem gasilnem društvu že nekaj časa sem zaman iščemo. Mesto, da bi gasilci s svojimi stroji bili prvi na mestu nesreče ter izurjeni v porabi gasilnega orodja, bili nesrečnikom prva pomoč, se čisto zgodi, da pridejo, kakor se ljudstvo izraza, samo po „amen“, in če so izjemno enkrat točni, pa spet drugi nedostatki onemogočijo uspešno pomoč. Le redkokdaj je gasilni stroj v redu, čevi pa so skoro brez vse izjeme luknjaste, da se jim človek skoro bližati ne more. O kaki spretnosti in izurjenosti v rabi z gasilnim orodjem pa sploh ni govora. Človek bi mislil, da se premalo vadijo, pa to ni verjetno, saj so še celo preteklo nedeljo, rojstni dan svetlega vladarja slavili mesto s kakim nastopom v paradi s prav neokretno — „šauabungo“.

Društveno vodstvo je prišlo v roke neizkušnim in za tako važen posel nesposobnim ljudem, ki pač ne vedo, da je poklic in namen društva, braniti pred nesrečo, ne pa po krčmah hajlati in uganjati razne nemškutarske neumnosti. To je eden vzrok, da društvo ni to, kar bi moralo biti. Druga krivda pa je — in to začnajo že vendar enkrat uvidevati nemškutarji sami — nemško povelje. Smešno je gledati, kako gasilci, ko slišijo povelje, drug drugega vprašujejo, kaj pomeni in kaj jim je storiti. To se vendar ne pravi razumno delati in učiti, ampak tako se dresirajo papigel v celem pa opazujemo že precej časa, da društvo zapuščajo leto za letom vsi boljši moške, na njih mesto pa prihajajo slabi nezreli elementi, ki so društvu bolj na škodo, kakor na čast in korist.

V vsakem oziru treba je torej korenite prenosve; vodstvo mora priti v slovenske roke, nemško povelje se mora zameniti s slovenskim, da bodo lahko pristopili društvu tudi boljši moške, in bo društvo občini v korist in čast, ne pa v zasmeh. Društvo v stanju, v kakršnem je zdaj — boljše, da ga ni!

Narodni vaščani.

Gornja Radgona. Zopet smo imeli priliko se sniti, ter izvrstno zabavati pri veselici, koja je priredilo dne 18. m. m. naše „Kmetijsko bralno društvo“ v prostorih g. Osojnika.

Zanimiv spored nas je zbrane držal skupaj do drugega dne. Kar narazen nismo več mogli. Mnogobrojno občinstvo domačega in sosednih krajev udeležilo se je veselice. Prisrčno pozdravil je goste g. Janko Čirič, podjetni vodja glasbe in tamburašev. Menjalo se je udarjanje tamburic z izvrstnim petjem mešanega in moškega zboru, katerim so se pridružili sosedni kapelski pevci. Izborni poje domači kvintet, ki lahko tekmuje s katerikoli meščanskim zborom.

Pesem „Mlatiči“ je bila poslušateljem posebno ljuba.

Pri tej priliki pela se je pesem „Ob tamburici“, katero je zložila g. učiteljica Ljudmila Poljanec, a uglasbil g. Janko Čirič. Gospod komponist je tudi tu pokazal svojo izvanredno zmoglost v glasbi. Sledil je šavljivi kuplet „Brivec“, v ta namen iz hrvaščine prestavljen. Gospod Čirič, ki je ravno glavno ulogo igral, povzročil je glasno doneči smeh občinstva. Hvala mu za trud! G. stud. fil. Majžer je v izbornem govoru, katerega smo z velikim zanimanjem poslušali, navduševal za narodnost in vzajemnost ter prav živo in zanimivo pojasneval pojem: nemčur.

Zvečer vršila se je toliko priljubljena igra „Lurška pastarica“ v obče zadovoljstvo.

Sledila je potem prav vesela prosta zabava.

Tako se znamo mi Slovenci tu zabavati. Kdor ne veruje, naj se prihodnjič o priliki pri druži in bo gotovo z veseljem se na naše vese lice spominjal.

Is Brežice. Na priporočilo zaveznih okoličanskih posestnikov, priredila se je v nedeljo dne 18. avgusta 1901 slavnost za otroke naše slovenske ljudske šole, ki je jako dobro uspela in tudi nam odraslim nudila mnogo nekaljene zabave in užitka. Udeležili so se je vsi breški Slovenci.

Ob 8. uri dopoldne korakalo je čez 300 učencev za svojo zastavo na slavnostni prostor pod milim nebom. Dobro znana kapelska godba svirala jim je vesele koračnice.

Otvoril je slavnost g. nadučitelj Ornik s primernim nagovorom, s kojim je pozdravil navzoče stariše in došle prijatelje šole.

Končal je svoj nagovor s trikratnim „Živio“ presvitlему cesarju.

Slovenci smo povsod in zmirom lojalni, torej se pač ni čuditi, da je iz grl vseh navzočih zaoril mogočni „Živio“.

Nato so nastopili poedini učenci in učenke, po dva in po več, deklamirali, prednašali itd.

Moramo priznati, da smo radi poslušali deklamacije in drugo, ker so otroci stopali brez strahu, gladko, glasno in razločno govorili in se tudi prav dobro kretali.

Istotako se je tudi dobro pelo — ednoglasno in večglasno.

Jako se je dopadla telovadba dečkov, ki so pod vodstvom učitelja, gospoda Vodovnika, izvajali prav dobro več težkih vaj.

Splošno moramo reči, da nas je vse, kar smo videli in slišali, jako zadovoljilo.

Prepričali smo se, da imajo otroci slovenske šole bistre glave.

Seveda priznamo tudi trud učiteljskega osebja slovenske šole, v prvi vrsti gospoda Vodovnika, ki ima pač največ zasluge, da so otroci tako dobro nastopili in da je slavnost tako dobro uspela.

Vsi otroci so bili pogoščeni z pečenko, kruhom in vinom, koje so jim delile rodoljubne dame dr. Srebretove.

Slovenska ljudska šola je imenovanam damam že mnogo hvale dolžna, saj vsikdar, če se gre za učence, z usmiljenim srcem in darežljivo roko kažejo, da so res njih blage, velike do brotnice, ki zaslužijo, da so jim ne samo otroci sami, temveč tudi njih stariši hvaležni.

In s tem končujemo svoje poročilo.

Narodno-gospodarske novice.

Kako pridelamo mnogo ajde?

V strneno se seje ajda, kar se pa pogostokrat opušča radi pičlega pridelka, ki iz

vira od tod, ker je zemlja preveč izkoriščena in oslabela. Dokaz temu naj nam bodo kraji, kjer se je rabilo že več let umetno gnojilo pri ajdi, ki je zrastle po rabi amonijak superfosfata po 80 do 100 cm visoko, toda na sosedni njivi, kjer se ni dalo umetno gnojilo, le bila dobro ped visoka in se je morala puliti. Predočimo si dve njivi z ajdo obsejani, na enej visoka kot pšenica, na drugi pa kratka, da še za žeti ni. Tu vidimo, da ni vreme krivo slabim letinam, nego le oslabelelost zemlje. Temu se da od pomoči z umetnimi gnojili, katera se obilo izplačajo. Navadno se zadovoljimo, ako pridelamo četverni pridelok, toda dosedanje večletne poskušnje z umetnimi gnojili pri ajdi so pokazale, da se da doseči enajsterni. Zelo priporočljivo bi bilo, da bi vsak gospodar, ki seje ajdo, toda z nizkim pridelkom, preskrbel umetno gnojilo. Na zelo pusti njivi je vzeti amonijak-kalij-superfosfat, ki ima v sebi vse tri za rastlinsko rast neobhodno potrebne rastlinske snovi, kakor fosforne kislino, kalij in dušik. Za eden oral zadostuje 100 kg. Kjer se gnoji redno z domačim gnojem pri jesenski setvi, tu bi zadostovalo trositi samo z amonijakom superfosfat, ker je ostalo kalija še za ajdo zadosti od hlevjeka. Lahko se trogi za eden oral 100 kg superfosfata (ali 200 kg žlindre) in 25 kg solitra. Na istih njivah kjer bi imeli bodoče leto krompir ali peso, bi bilo priporočljivo poleg drugih gnojil še potrositi 50 do 100 kg kalijeve soli ali šestkrat večjo množino pepela. Kjer ni zemlja popolnoma pusta in se nima drugih gnojil na razpolago, naj se vzame za eden oral 100 kg amonija superfosfata.

Cena in vrednost gnojil v tvornici v Hrastniku:

Koščeni superfosfat z 18%, lahko raztopne fosforne kislino 10 K 65 vin., koščeni superfosfat s 13%, lahko raztopne fosforne kislino 8 K 30 vin., amonijak superfosfat s 13%, lahko raztopne fosforne kislino in s 5% dušikom kot amonijak 16 K 30 vin., amonijak kalij superfosfat s 12-6% lahko raztopne fosforne kislino, 4% dušikom kot amonijak in 10% žvepleni kalij 17 K 20 vin. Pri tem pride še v poštev voznja.

Trosi naj se gnojilo neposredno pred setvijo ali pa na brazde, predno se povlačijo. Ni dobro, da bi ležal več dni superfosfat na solncu, ker bi postal velik del raztopne fosforne kislino težko raztopen in bi s tem gnojilo na svoji vrednosti izgubilo. Nekateri gospodarji sejejo umetno gnojilo skupno s semenom z dobrim uspehom. Glavno pravilo naj bo, da prideta gnojilo in seme v zemlji v najbližjo dotiko, da doba razvijajoče se koreninice takoj za svoj obstanek potrebnih redilnih snovi.

Poleg umetnih gnojil je tudi važno dobro seme. Zadnja leta se je najbolje sponesla v naših krajih siva drobna francoska ajda.

Med ajdo se semtertja seje rudeča detelja ali inkarnatka, ki da v zgodnji spomladi zelo povoljne košnje. Pridelok te detelje je zelo ne gotov, bodisi, da pozebe, ali pa se seje večkrat slabo kaljivo seme, kajti seme je glede kalji vosti zelo občutljivo. Letos kali izmed sto zrnov 97, drugo leto pa komaj 50 in to je ravno pogo steje povod slabim letinam, kakor pa pozeblina.

Rabite pri ajdi umetna gnojila, ker sem prepričan iz večletne skušnje o njih blagodejnem vplivu. V našem kraju cenijo posestniki umetna gnojila za ajdo tako visoko, kot za travnike in jih celo imenujejo „ajdova gnojila“.

Politični pregled.

(Jesensko zasedanje državnega zbora), ki se začne sredi meseca oktobra, se bode najbrže mirno vršilo. Obstrukcijskih viharjev se mero dajni parlamentarni krogi ne boje niti od desne, niti od leve, ker bi obstrukciji sledil nedvomno razpust državnega zbora. Tega pa bi poslanci ne hoteli, ker uživajo še premalo časa sladkosti svojih mandatov.

(Deželnozborske volitve na Češkem) se bodo vršile za kmečke občine dne 8. oktobra t. l., za mesta in industrijalne kraje dne 11. oktobra, za trgovinske in obrtne zbornice dne 14. oktobra, za veleposestvo dne 15. oktobra.

(Vsenemški „volkstag“) se vrši dne 8. septembra t. l. v Ašu. Shodu bode predsedoval

eksvitez Schönerer, govorili bodo samo voditelji vsenemške stranke. Če ta shod ne reši „zatirane“ nemštva v Avstriji, potem Vsenemci zamen pričakujejo rešitve.

(Deželnozborske volitve v Galiciji.) Prvotne volitve so pokazale, da bodo konzervativne stranke v gališkem deželnem zboru znatno pomnožene izšle iz sedanjega volilnega boja, ako ravno so že doslej razpolagale v deželni zbornici z zanesljivo večino. Poljski konservativni klub se bo okrepil na račun poljske ljudske stranke in pa raznih rusinskih stranic. O poslednjih se sodi v poljskih konservativnih krogih, da bodo mogle ohraniti le dve tretjini dosedanjih mandatov.

(Ogrsko.) Listi poročajo, da namerava ogrska vlada še to leto vzeti investicijsko posojilo 500 milijonov kron, da izvede najnujnejše zgradbe, med temi: gradnjo kanala Budimpešta-Csongrad, trgovinsko pristanišče v Budimpešti, železnice in novi kolodvor v Budimpešti. Dotični investicijski načrti še niso dogotavljeni, zatorej posojilo še ni gotova stvar. Hrvaški listi oprašujejo: „A kje so investicije za Hrvatsko?“ — Danes, dne 3. t. m. se je zopet sešel državni zbor, v ponedeljek se je vršil pod Szellovim predsedstvom ministrski svet, ki je razpravljajal o poslovnem programu za to zborniško zasedanje.

(Ulom v zavod sv. Jeronima v Rimu.) Poitalijančeni potomci nekdanjih hrvatskih Dalmatincev, ki stanujejo v Rimu, so udrli v hrvatski zavod sv. Jeronima, češ, da so tukaj samo oni gospodarji. Ti renegati so z dalmatinsko zastavo kakor tolovaji prihrumeli v zavod ter zasedli uradne prostore, nato pa so poslali udanostni pozdrav laškemu kralju v imenu vse Dalmacije. Avstrijski poslanik v Rimu je, ker je ta zavod pod pokroviteljstvom avstrijske vlade, posredoval pri laškem zunanjem ministarstvu zoper to nasilstvo, a doslej brez uspeha.

(Balkanska zveza.) Nemški in mažarski politiki so zelo v skrbeh zaradi balkanskih držav. Mori jih skrb, kaj nastane iz tega, da se je Rusiji po tolikih letih posrečilo ustvariti nekako balkansko zvezo, namreč zvezo med Srbijo, Bolgarijo in Črnogoro, katera zveza stoji pod pokroviteljstvom Rusije, in je seveda naperjena zoper avstrijske namene na Balkanu. Zdaj poročajo nemški listi, da začne Rusija delati tudi na pridobitev Rumunske za to zvezo. Če se ji to posreči, izgubi Avstrija zadnjo zaveznico na Balkanu.

(Francosko-turški razpor.) Dosedaj se ni ukrenil nikak nadaljni korak v tej stvari. Ruski listi odobravajo postopanje francoske vlade in izražajo prepričanje, da bo Turčija morala ugoditi francoskim zahtevam. Isti obsojajo politiko turške diplomacije, ki temelji na samih sporih, ter menijo, da se vsak takšen spor ne reši vedno tako gladko, kakor dosedaj, ter da bodo morale prej ali slej nastati veleradne posledice iz teh sporov.

(Kitajsko.) Kitajski diplomatje vlečejo še vedno evropske poslanike za nos. Mirovnega zapisnika kitajska vlada še vedno ni podpisala, temveč na vse mogoče načine ovira in dela zapreke, da bi bilo rešeno kitajsko vprašanje. Princ Tsun se nahaja še vedno v Basel u ter ostane menda tam tako dolgo, dokler zapisnik ni podpisan.

(Vojna v Južni Afriki.) Bojišče je sedaj večidel predstavljeno v Kaplandijo; tam postaja položaj Angležev čimdalje resnejši. Nezadovoljnost in duh upornosti se širi po celi deželi, ne samo med Afrikanderji, nego celo med angleškimi naseljenci. Glavni vzrok je, da oborožujejo Angleži čimdalje več Kafrov. Buri dobivajo vedno več borilcev. — Kitchenerju vedno primanjkuje vojaštva. Angleški vojni urad mu res tuhtam pošlje kakih par sto mož, ki pa so vse prej, kakor vojaki, ki ne znajo niti streljati, niti jeziti. Tudi za pešhojo velika večina ni sposobna, in spada bolj v bolnišnico, nego v vojaški tabor. Vrhutega pa bode Kitchener celo moral poslati v septembru 70 000 mož domov, ker bi vročine v Afriki ne mogli prenašati več. Nedavno so bili Angleži zopet dobro tepeni od Burov.

Razne stvari.

(Sviloreja v Slavoniji.) Kakor poroča list „Hrvatska“, vspeva sviloreja jako dobro v Slavoniji. V virovitiški županiji se nahaja nič manj nego 311 svilorejcev, a število svilorejnih občin je 20. V samo tej županiji se je pridelalo svilodov leta 1899 za 34.613 kron, lansko leto pa že za 47.260 kron. S svilorejo se največ peča osebki okraj, kjer je 605 svilorejcev, potem dolenje miholjaški s 341 svilorejci, djakovski z 213, slatinski z 114 in vaški z 98 svilorejci itd. Ti svilorejci pridelajo na leto za okolu 150 tisoč krcn svilodov.

(Drago gibanje) „Magdeburger Zeitung“ poroča, da je protestansko gibanje „Proč od Rima“ veljalo doslej v Avstriji devet milijonov mark. Doslej je prestopilo v Avstriji 15.000 oseb od katoliške cerkve k protestantizmu. Vsak prestop torej velja 600 mark. Res drago gibanje!

(Dete brez možganov.) V Berlinu se je baje pripetilo neverjetni slučaj, da je rodila neka ženska otroka, čegar glava ni imela gornje lobe nje in je brez možganov. Dete so poslali takoj zdravniku dr. Ledermanu, ki je otroka pregledal in izjavil, da je otrok docela zdrav, a da ne bo živel dolgo.

(Požigalci uničili mesto.) Kakor poročajo ruski listi, je tolpa požigalcev se zarotila, da uniči rusko mesto Pensa. Tolpa je pričela dosledno izvajati svoj namen. Prvi ogenj se je v mestu pojavil 10. avgusta t. l. Zgorelo je 25 hiš. Dan po tem požaru je izbruhnil velikanski ogenj, ki je uničil tri dele mesta z 200 hišami. Po tem ognju so se ponavljali skoro vsak dan manjši požari. Pretekli teden je bil v mestu najstrašnejši požar. Zgorelo je okolu 600 hiš! Ljudje so tako zbegani, da so že par oseb, katere so sumili kot požigalce, pobili na cesti. Požigalci raztrosijo listke pred ognjem, na katerih nazna nijo, kje in kdaj bode gorelo. Ura in prostor po žara se vedno strinjata z naznanili na listkih. Nekaj požigalcev je policija ujela, in ti izjavljajo, da šteje tolpa požigalcev okolu 70 članov, ki so se zavezali, da drug drugega ne izdajo. Prebivalstvo zapušča mesto.

(Od pometača do petih milijard kron.) Pet milijard kron ali štiri tisoč milijonov pre more ameriški „kralj petroleja“ Rockefeller. Ta srečni mož ima nad 150 milijonov letnih dohodkov. Ta mož je nekaj pometač od jutra od večera.

Loterijske številke.

Gradec, dne 31. avgusta 1901: 28, 24, 79, 77, 1.
Dunaj, „ „ „ „ 39, 71, 51, 18, 73.

(312) 2-1 Razglas.

Franc Žuželj, posestnik na Šedmu, št. 10, občine Šenovo nad Rajhenburgom proda svoje posestvo iz proste roke skupno ali na drobno, katero obstoji iz gospodarskih poslopij, njiv, travnikov, vinogradov, z novo trto zasajenih, in 30 oralov gozda, ki je v dobrem stanu.

Cena se izve pri njemu na Šedmu, kakor tudi kupni pogoji do 8. septembra 1901.

Vso posestvo meri nad 60 oralov.

Pouk na glasovirju

po najboljši metodi za popolnenje znanja v igranju daje izučena učiteljica glasbe doma ali pa pride tudi v hišo. — Več se izve v trgovini Drag. Hribarja v Celju.

Trgovski pomočnik

in tudi prav

izurjena prodajalka

se sprejmeta v veliko trgovino v lepem, večjem stanu blizu Celja z dobro plačo ter najboljsem ravnanju. Offerti (ponudbe) naj se vložijo pod naslovom: B. C. 1000, poste restante Celje.

(311) 3-1

Lepo posestvo

obstoječe iz enonadstropne, z opeko krite hiše, v dobrem stanu in male hiše poleg nje z gospodarskimi poslopiji (hlevi, pod, svinjaki itd.) in okoli 20 oralov zemljišča (njive, travniki in prav lepi gozdi z lesom za sekanje) se proda pod ugodnimi pogoji. Hiša je ob živahni cesti v lepem kraju Savske doline pol ure od postaje Zidamost; za hišo je prostoren vrt. Na hiši je koncesija za gostilniško obrt, pripravna pa tudi za mesarijo ali trgovino. — Več se izve pri upravnistvu tega lista.

(310) 3-1

Občinski redar

sprejme se pri občini okolice celjske. Zahteva se znanje slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi in neomadeževano življenje. Do služeni vojaki ali orožniki imajo prednost. Plača po zmnožnosti. Prošnje imajo se vložiti do 15. septembra 1901 pri občinskem uradu.

Županstvo okolice celjske.

Kot diurnist

želi vstopiti v kako odvetniško ali notarsko pisarno dosluženi računski podčastnik. — Naslov pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

Trgovina mešanega blaga

(308) 3-3 in deželnih pridelkov

v dobro obiskanem kopališčnem kraju ob štajarsko-hrvatski meji na Spodnjem Štajarskem, v kraju je župnija z veliko dobro obljudeno okolico, kjer se napravi igraje kupčija, je z malo zalogo takoj oddati v najem. Posebna prilika za mlade trgovce.

Naslov pove upravnistvo našega lista.

Krepkega dečka

z dobro šolsko vzgojo, poštenih staršev, sprejme v učenje Karol Rayer, trgovec mešanega blaga (313) 3-1 v Arčinu pri Vojniku.

Za pobarvanje šolskih tabel

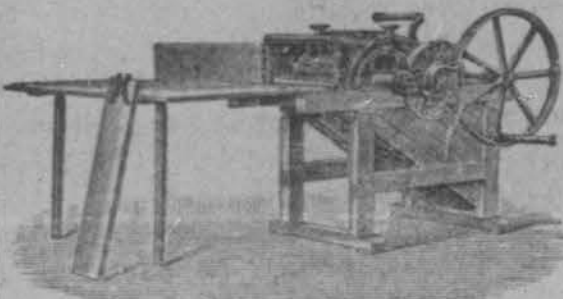
priporoča trgovina Dragotin Hribarja v Celju izborni

temni lak

brez leska, po originalni tovarniški ceni kilogram po 3 glid. 80 kr. Eden kilogram tega laka zadostuje za pobarvanje 4-6 tabel. Zunanja naročila izvršujejo se točno.

Na debelo. * Na drobno.

Postrožba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „Merkur“
Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbi.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Mlatilnice

z gepljem in ročne, čistilnice in drugi poljedelski in vinorejski stroji iz najbolj slovečih tovarn po zelo nizkih cenah.

Dragotin Hribar

trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega orodja; tiskarna in knjigoveznica

v Celji

priporoča gosp. trgovcem in slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnega papirja za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega svilnatga (za cvetlice), za vezanje knjig itd., zalogo raznih risank in pisank, in posebno le lastno zalogo najboljših zvezkov pod imenom: »Spodnještajerska zaloga risank in pisank«; Hardtmuthovih in drugih svinčnikov in angleških peres po originalnih tovarniških cenah.

Dalje priporoča zavitke za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtalnice, brisalke, krede, gobice, pušice in škatle za peresnike, torbice, knjižice za beležke, trgovske knjige, pečatni vosk itd. po najnižjih cenah.

Posebno lep izbor papirja in zavitkov v mapah in elegantnih škatljah. — Najbolje strune za citre, gosli in kitare.

Velik izbor albumov za fotografije in spomence, map za pisma in papirje, tintnikov, okvirje za fotografije, listine itd.

Šolake in molitvene knjige; prekupecem še poseben popust.

Sv. podobice v vseh velikostih po najnižjih cenah. Preskrbi se tudi vsakovrstni tisk na podobice.

priporoča se p. n. gg. duhovnikom, pisateljem, založnikom in slav. občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska po najnovejšem okusu in najelegantnejši obliki v raznovrstnih barvah. Izdeluje knjige, brošure, časopise, letna poročila, prospekte, vstopnice, dekrate, plakate, vabila, vožne liste, mrtvaške liste, vizitnice, naslovnice, censke, imenike, kuverte s firmo, pobotnice, pravila, tabele za urade itd. — Vedno v zalogi so obrazci za posojilnice, sodnije, občine, šole itd.; kakor tudi v več krasnih barvah tiskane diplome za častne občane in častne člane.

V moji knjigoveznici se izvršujejo vsa knjigoveška in galanterijska dela, bodisi priprosta kakor tudi najfinejša priznana trdno in ukusno. Ker je moja knjigoveznica preskrbljena z vsemi potrebnimi stroji najnovejše sestave, vsprejema ter cenó in kar najhitreje izvršuje tudi največja naročila.